

Antykorupcja

<https://antykorupcja.gov.pl/ak/retrospekcje/retro/4381,Wstep-do-negocjacji-z-Talleyrandem.html>
2022-09-29, 13:27

Wstęp do negocjacji z Talleyrandem

XYZ był skandalem dyplomatycznym ujawnionym opinii publicznej w 1798 roku, który nadwyrężył stosunki francusko-amerykańskie i doprowadził do quasi wojny między tymi krajami.

Francja bardzo się wkurzyła, kiedy Stany Zjednoczone i Wielka Brytania, z którą ta była w stanie wojny, podpisały w 1794 roku pakt Johna Jay'a¹, co Francja odczytała jako dowód angielsko - amerykańskiej współpracy. Poprawie stosunków nie pomagał też prezydent Adams, który był przeciwny radykalizmowi Rewolucji Francuskiej.

Federaliści na czele z Alexandrem Hamiltonem nawoływali do wojny, ale Adams spróbował mediacji, w których mieli wziąć udział Charles Cotesworth Pinckney, John Marshall i Elbridge Gerry.

Prezydent Adams w 1797 roku wysłał do Francji trzech swoich ministrów w celu przedyskutowania nieporozumień, które pojawiły się po odrzuceniu przez Stany Zjednoczone porozumienia z 1778 roku i negocjacji umowy mającej na celu ochronę żeglugi Stanów Zjednoczonych.

W Paryżu ministrowie spotkali się z trzema francuskimi agentami, którzy sugerowali zapłatę 250 tysięcy dolarów łapówki dla ministra spraw zagranicznych Francji, którym był Charles Maurice de Talleyrand-Périgord. Dodatkowo żądano pożyczki dla Francji w wysokości 12 milionów dolarów i przeprosin za obraźliwe komentarze, na jakie pozwalał sobie Adams - wszystko jedynie tytułem wstępu do negocjacji. Amerykanie ofertę odrzucili.

Na początku prezydent odmawiał ujawnienia dokumentów, jednak Thomas Jefferson z Partii Demokratyczno - Republikańskiej podejrzewając, że za niepowodzeniem negocjacji stoją amerykańscy dyplomaci, ale chcąc również osłabić Federalistów, domagał się dostępu do dokumentów. Zostały one wkrótce ujawnione, wina Francuzów udowodniona, nazwiska agentów poznane², co w konsekwencji doprowadziło do wybuchu w Stanach Zjednoczonych anty-francuskich nastrojów nigdy wcześniej niespotykanych na taką skalę.

W tym czasie Francuzi przejęli prawie 300 amerykańskich statków pod banderą Wielkiej Brytanii pływających na Oceanie Atlantyckim, Morzu Śródziemnym i Karaibskim, co jeszcze bardziej wznieciło chęć do wojny.

Potraktowanie w tak lekceważący sposób akredytowanych przedstawicieli Stanów Zjednoczonych Ameryka odebrała jako ogromną

zniewagę. Co więcej Amerykanie byli dumni ze swoich delegatów, których odpowiedź na propozycję łapówki brzmiała: "Odpowiedź brzmi - nie! Ani pensa!". Amerykańskie gazety grzmiały - "miliony na obronę, ani pensa na łapówkę!".

28 maja 1798 roku Kongres upoważnił Adamsa do powołania 10 tysięcy żołnierzy w przypadku wypowiedzenia wojny Francji lub inwazji obcych wojsk na terytorium Stanów Zjednoczonych. Kongres zezwalał również na przejęcie uzbrojonych statków francuskich szykujących się do ataku na amerykańskie jednostki handlowe.

Jednak wiosną 1799 roku, Adams ogłosił w Senacie, że William Vans Murray - dyplomata i zaufany człowiek prezydenta, zostanie plenipotentem Stanów Zjednoczonych we Francji. W międzyczasie Napoleon doszedł do władzy, obiecując jednocześnie, że amerykańskie delegacje będą traktowane z należnym respektem. Ta nagła zmiana nastrojów we Francji, a także dążenie Adamsa do pokojowego rozstrzygnięcia sporu skutkowało ostatecznym porozumieniem w 1800 roku.

¹W 1794 roku John Jay został wysłany do Wielkiej Brytanii przez prezydenta Georga Washingtona w celu znalezienia rozwiązania problemów, które młody naród miał ciągle z Wielką Brytanią. Skutkowało to podpisaniem porozumienia w 1794 roku znanego pod nazwą "Jay Treaty".

W tamtym czasie uznano je za nieco kontrowersyjne, z uwagi na to, że Jay poszedł na daleko idące ustępstwa w stosunku do Korony. Dziś jednak uznaje się, że Pakt Jay'a zapobiegł wojnie między Wielką Brytanią i Stanami Zjednoczonymi w czasie, kiedy młode Stany Zjednoczone były zbyt słabe, by wytrzymać jeszcze jedną wojnę.

²W 1797 roku Adams w raporcie dla Kongresu ujawnił nazwiska agentów, gdzie X oznaczało Conrada Hottinguera, Y - szwajcarskiego bankiera Pierre'a Bellamy'ego, a Z - Luciena Hauteval'a.

*Źródła: mgagnon.myweb.uga.edu;
en.wikipedia.org; millercenter.org;
johnjayhomestead.org*